

Ks. ANTON TYROL

Słowacja

Lectio divina

Praktická ukážka práce s textom Lk 5,1–11

1. Teoretické predstavenie „lectio divina”

Definícia a dejiny používania: Vysvetlime si najskôr, čo tento výraz „lectio divina” znamená. Tento názov sa v slovenčine nahrádza výrazom „duchovné čítanie”, ale to nevystihuje celkom podstatu veci. Podľa dokumentu o interpretácii Biblie je to „čítanie dlhšieho alebo kratšieho odseku Písma, individuálne alebo v spoločenstve, pričom sa stat’ prijíma ako Božie slovo. Pod vplyvom Ducha vedie k meditácii, modlitbe a kontemplácii”¹.

Používanie:

– Flp 3,8 („vznešenost’ poznania Krista Ježiša, môjho Pána”; kontext: Flp 3,7–16)

– Origenes (3. stor.): texty Svätého písma sa čítali na pokračovanie každý deň počas týždňa. Keď potom Origenes kázal, vychádzal vždy z daných textov čítaných počas toho-ktorého týždňa. Táto prax potom v cirkevných spoločenstvách prestala a pokračovala v mníštvě;

– mnísi na Východe (nasledovné storočia) udržiavali kresťanstvo, keď sa cirkevné štruktúry ešte len formovali. Mnísi sa venovali predovšetkým štúdiu Písma.

– inštrukcia pápeža Pia XII. *De Scriptura Sacra* z r. 1950 (EB 592) píše zvlášť predstaveným v seminároch, aby vštepovali svojim alumnom až

¹ Pápežská Biblická Komisia, *Interpretácia Biblie v Cirkvi*, Spišské Podhradie-Kapitula 1995, s. 128.

horúcu a stálu lásku ku knihám Svätého Písma. Ďalej dodáva, že najlepším spôsobom sa to dá dosiahnuť každodenným čítaním Svätého písma².

– vieroučná konštitúcia *Dei Verbum* II. vatikánskeho koncilu (č. 25): „Je potrebné, aby sa všetci klerici, najmä však Kristovi kňazi, ako aj ostatní, čo sa ako diakoni a katechéti venujú službe slova, oddali vytrvalému čítaniu a dôkladnému štúdiu Svätého písma, aby sa nik z nich nestal iba «márnym a povrchným hlásateľom Slova Božieho, keďže ho nepočúva vo svojom vnútri»³, zatiaľ čo má sebe zvereným veriacim sprostredkovať prehojné bohatstvá Slova Božieho, zvlášť v svätej liturgii. Svätý cirkevný snem vyzýva naliehavým a dôrazným spôsobom aj všetkých veriacich, najmä rehol'níkov, aby si častým čítaním Svätého písma nadobudli «nesmierne vzácne poznanie o Ježišovi Kristovi» (Flp 3,8). Lebo «kto nepozná Písmo, nepozná Krista»⁴.

Vzt'ah medzi rýdzosťou náboženského života a čítaním SP: medzi náboženským životom a čítaním SP jestvuje veľmi úzky súvis. Keď sa v Cirkvi čítalo SP, náboženský život bol živý a prekvital. Takými to obdobiami bola éra prvých kresťanov, ktorí museli prestať veľa prenasledovaní. Potom sa SP čítalo v mníšskych celách a to bola éra cirkevných otcov (patristická exegéza). Cyrilometodské obdobie je charakteristické pozornosťou voči SP. Svätí bratia Cyril a Metod preložili SP do reči Slovienov. Ich misia mala možno práve preto úspech, že sa opierala aj o SP. Protestantská reformácia — akokoľvek je a ešte bude hodnotená — pripomenula katolíkom potrebu viac sa venovať čítaniu SP a životu z neho. Dvadsiate storočie je typickým príkladom mohutného nástupu záujmu o SP. Je to obdobie veľkých biblických encykliík a všeobecného koncilu a teda nastupuje intenzívny biblický život, v čom treba vidieť osobitný dar Ducha Svätého v dnešnej dobe a znak času.

Povedzme si teraz v čom spočíva lectio divina. Použijem vysvetlenie, ktoré podáva milánsky arcibiskup — kardinál Carlo Maria Martini⁵:

Kardinál Martini túto patristickú metódu často odporúča. Spomína to v knihe *Radost' z Evanjelia*, čítal som o týchto jeho odporúčaniach i v iných jeho prednáškach a mal som možnosť aj byť účastníkom na istom jeho

² *Enchiridion Biblicum*, Romae 1961⁴, č. 591–592.

³ Augustín, *Serm.* 179,1: PL 38, 966; v: *Dokumenty II. vatikánskeho koncilu, Dei Verbum*, 25.

⁴ Hieronym, *Comm. in Is., Prol.*: PL 24,17.

⁵ Martini C.M., *Radost' z Evanjelia, Meditácie pre mladých*, Spišské Podhradie-Kapitula, 1994, s. 11–14.

stretnutí pri lectio divina pre členov jednotlivých komisií synody Milánskej arcidiecézy roku 1993.

Lectio divina predpokladá v zásade tri hlavné stupne:

– *Lectio* (čítanie) pozostáva v pozornom prečítaní si daného textu a jeho štúdiu jednoduchým spôsobom. Úryvok, ktorý sme si zvolili, je potrebné niekoľkokrát prečítať, aby sme sa v ňom vedeli dobre „orientovať“, teda s istotou kombinovať jednotlivé časti.

Je dobré, keď si pozorne prečítaný text zasadíme do kontextu⁶, to znamená, že si všimneme ten obsah, ktorý je pred naším textom a aj za ním, prípadne ho skúmame v kontexte s celou knihou, z ktorej berieme úryvok (trebárs s evanjeliom alebo niektorým listom, atď.) alebo s celou Bibliou. Je to dobré najmä vtedy, keď čítame Sväté písmo na pokračovanie každý deň. Je to dobré preto, že evanjelista nenapísal svoje evanjelium z náhodne pospájaných predlôh alebo úryvkov, ale on ich zorad'oval podľa nejakej schémy tak, že postupne rozvíjal nejakú myšlienku. Preto keď zistíme hlavnú myšlienku v predchádzajúcom texte (ktorý sme včera mali na rozjímanie), ľahko zistíme jeho ďalší krok v rozvíjaní jeho myslenia v tom úryvku, ktorý máme na rozjímanie dnes. Takto vlastne „stopujeme“ autorovo myslenie a jeho smer.

Potom si rozčleníme text a to dvojakým spôsobom: horizontálne a vertikálne. Horizontálne členenie urobíme tak, že nájdeme v texte isté odseky, o ktorých možno predpokladať, že evanjelista nimi robil jednotlivé kroky pri písaní svojho textu. Sú to vlastne najmenšie myšlienkové jednotky textu a takto môžeme vidieť autorovo myslenie. Samozrejme, pri horizontálnom členení čítaného úryvku, alebo pri prvom čítaní úryvku je veľmi dobré pozorne si pozrieť aj nejaké komentáre od odporúčaných autorov, a tak si prejsť každé slovo a každý verš textu. Vertikálne členenie sa robí tak, že sa ceruzkou vyznačujú niektoré t'ážiskové výrazy, označujúce napríklad určité činnosti, námety, kl'účové slová, vyjadrujúce poslanstvo atď' čiže slová, ktoré nás nejako zaujmú. Martini hovorí, že on, ktorý sa venuje štúdiu Biblie už tol'ké roky, pri takomto čítaní vždy objaví niečo nové.

– *Meditatio* (rozjímanie) je rozmyšľ'anie o celkovom poslanstve prečítaného textu *pre dnešok* a potom aj *pre mňa* osobne. Aké je Slovo živého Boha pre mňa z tohto konkrétneho úryvku. Východiskom v tomto druhom

⁶ Rozčlenenie prvej časti (*lectio*) na tri kroky (kontext, horizontálne a vertikálne členenie) nevychádza z návodov, ktoré podáva kardinál Martini, ale zo skúseností biblických krúžkov v Spišskej diecéze.

kroku *lectio divina* je hlavná línia, ktorú sme dostali z predchádzajúceho horizontálneho a vertikálneho rozboru zvoleného textu. Tak sa nám hlavné slová pospájajú do istého súvisu, ktorý môžeme označiť za hlavnú myšlienku celého textu, čiže tú myšlienku, ktorú mal aj l'udský autor tohto textu. S touto myšlienkou teraz pracujeme. S pomocou tejto hlavnej línie si môžeme živo predstavovať celý priebeh udalosti, o ktorej rozjímame, môžeme si túto predstavu obohatiť aj o niektoré paralelné miesta, napríklad aj starozákonné podobné udalosti, pretože novozákonný autor mohol použiť aj niektoré starozákonné modely na vyjadrenie novozákonnej tématiky a podobne.

– *Contemplatio* (kontemplácia) — to je bod, ktorý je dost' t'ažko opísať. Ako postupne pracujeme s hlavnou myšlienkou a uvažujeme o jej poslanstve pre náš dnešok a pre osobný život, naša myseľ sa spontánne ponorí do živého obsahu, ktorý vnímame v prečítanom texte. V kontemplácii sa spontánne prechádza od abstraktného textu k Ježišovi Kristovi, ktorý je vteleným Slovom v Písme a darcom Ducha. Naša kontemplácia Božieho Slova je vnútorná, tichá radosť z „Ježiša Krista — Vít'aza nad smrťou, ktorý hlása Otca a je najvyšším sprostredkovateľom spásy, darcom milosti a radosti z Evanjelia”

Kardinál Martini ďalej dodáva, že tieto body ako tri momenty *lectio divina* nie sú prísne oddelené a vo vykonávaní tohto cvičenia môže striedavo dochádzať k dlhšiemu alebo ku kratšiemu zdržaniu sa pri týchto bodoch. Ďalej treba spomenúť ešte to, že tieto tri momenty sú len základným vyjadrením určitých okruhov, ktoré však v sebe nesú ešte podrobnejšie stupne, ako napríklad: *oratio*, *consolatio*, *discretio* (ochota v sile útechy — radosti z modlitby), *deliberatio* (odhodlanie rozhodovať sa podl'a Boha), *actio*.

Záverom rozjímania formou «*lectio divina*» v ideálnom prípade je nejaká pravda, ktorá je viac alebo menej blízka skúsenosti Božej blízkosti v celkom konkrétnej téme, o ktorej sme rozjímali. Tento celkom konkrétny výsledok rozjímania či kontemplácie by mal tvoriť náš trvalý duchovný majetok, trvalé duchovné obohatenie. Môžeme si dať aj celkom konkrétne predsavzatie, teda určité rozhodnutie, ale hlavne ostáva poznatok, v duchu ktorého sa už budeme stále orientovať'.

2. Praktická ukážka lectio divina v Lk 5,1–11

A — *Lectio* (čítanie)

Kontext: po niekoľkonásobnom prečítaní úryvku o povolanií Petra, Jakuba a Jána si všimneme najskôr jeho kontext, v našom prípade hlavne predchádzajúci kontext. Totiž v celej časti od opisu prvého verejného vystúpenia Ježiša v Galilei (Lk 4,14nn) až po opis povolania rybárov (Lk 5,1) sa tiahne línia «slova». Niekoľko príkladov: Lk 4,18–19 (Izaiášov citát) spomína až trikrát toto slovo [hlásal, oznámit', ohlásit']; Lk 4,31–37 (uzdravenie posadnutého v Kafarnaume) uzdravenie nastalo po Ježišom rozkaze duchu nečistého démona «Mlč!»; Lk 4,38–39 (uzdravenie Petrovej testinej) Ježiš «rozkázal horúčke. . .»; Lk 4,40–44 zlí duchovia kričali a Ježiš im pohrozil a nedovolil im hovoriť. Verš 43 má zmienku o «slove»: „. . . musím zvestovať Božie kráľovstvo, lebo na to som poslaný. . .” (Lk 4,43). Z týchto všetkých prípadov vyplýva, že nasledujúci úryvok bude pokračovať v tejto línii alebo prinesie niečo celkom konkrétne a nové, ale bude to iste niečo v téme «slova».

Horizontálne členenie: cieľom tohto členenia je nájsť v texte najmenšie myšlienky, z ktorých je zostavený text. Tak dostaneme niekoľko odstavcov, ktoré sa nám samé ukážu ako veľmi dynamické. Autor z nich „stavia” svoj úryvok podľa presného plánu. Podľa knihy s názvom «Na tvoje slovo» od autorov Fischera a Hasitschku⁷ môžeme tento úryvok rozdeliť nasledovne:

- vv. 1–3 (Ježiš učí na brehu mora; zástupy chcú počuť Božie slovo)
- vv. 4–7 (zázračný rybolov; moc Ježišovho slova)
- vv. 8–10a (Petrova reakcia na rybolov; Peter tuší Ježišovo božstvo)
- v. 10b (prisľúbenie)
- v. 11 (nasledovanie)

Jednotlivým úryvkom je možné dať aj nejaké názvy, napríklad ako je uvedené vyššie. Týmto detailmi vnikáme stále hlbšie do textu.

Ako nadpis celého evanjeliového úryvku môžu slúžiť Petrove slová: „Na Tvoje slovo, Pane. . .” O to ide totiž v každom opise povolania: človek v dôvere Božiemu povolávajúcemu slovu sa celkom spolieha na to, že sa ono vyplní. . . Je to začiatok nového, netušeného.

Výklad jednotlivých častí:

– vv. 1–3: so zmienkou o zástupe pri brehu a o Ježišovi, ktorý učí z lod'ky, veľmi súvisia texty Mk 3,9 a 4,1. Zástup sa tlačil. . . Lk tu

⁷ Fischer G., Hasitschka M., *Auf dein Wort hin*, Tyrolia Innsbruck 1995, s. 122–127.

výslovne zdôrazňuje túžbu ľuďí po Božom slove. Tak si čitateľ môže urobiť predstavu, aký potrební sú pre Ježiša spolupracovníci. Tento odstavec je veľmi pôsobivý: Lk tu umiestňuje Ježiša na more a zástup stojí alebo sedí na brehu. Pred sebou má Ježiša a za ním more. Akoby to more malo v tomto úryvku predstavovať mohutnosť a hĺbku Ježišovho slova... Okrem toho v tomto úryvku je veľmi významné to, že Lukáš výslovne spomína: „tlačil sa naň zástup, lebo chcel počuť Božie slovo...” (Lk 5, 1). V evanjeliách sa na mnohých miestach spomínajú zástupy, ktoré prichádzali k Ježišovi, ale nikde sa tak výslovne nehovorí o «Božom slove», ako tu u Lk. Celkom iste to teda znamená, že Lk práve na tento fakt chce položiť dôraz.

– vv. 4–7: je zvláštne, že Lk už vôbec nevenuje pozornosť zástupom. Už ich v celom úryvku ani len nespomenie. Z toho vidíme, že ich na začiatku potreboval uviesť len ako akúsi kulisu. Pozor, evanjelista ich tu neuviedol bezdôvodne! Mal s nimi jeden celkom konkrétny cieľ, ktorý si uvedomíme v závere pri zisťovaní základnej línie textu.

V tomto odstavci je položený určitý dôraz na dialógu Ježiša s Petrom a to má súvis so zázračným rybolovom. Ježiš žiada od Petra zájsť na hĺbinu a spustiť sieť. Toto vyjadrenie Ježiša neobíde žiaden zo serióznejších komentárov k tomuto textu. „Zatiahni na hĺbinu” znamená v duchovnom zmysle hĺbinu duchovného života. Iba s hlbokým duchovným životom sa možno dať na apoštolát. Obrazne povedané: iba pri hlbokom duchovnom živote možno očakávať «bohatý rybolov». Pražský arcibiskup, kardinál Tomášek, mal vo svojom biskupskom hesle slová „Laxabo rete” (spustím sieť).

Petrova odpoveď vyjadruje dva prvky: skúsenosť nulového výsledku predchádzajúcu noc (čo je vlastne kvalifikovaná odpoveď skúseného rybára a dodatok, že teraz je nezmyselné pokúšať sa niečo uloviť [v. 5b]) a druhým prvkom je Petrova dôvera (v. 5b). Významné je, že Peter oslovuje Ježiša titulom «učiteľ». Petrovu prvú odpoveď by bolo možné parafrázovať rôznym spôsobom, napr.: «Učiteľ, všetky rybky sú pri tomto hluku a toľkom pohybe na brehu dávno v bezpečí, nechytíme nič. Pri love rýb tu musí byť predsa ticho a ryby nesmú zbadat' nijaký zvláštny pohyb. Ale keď to povieš ty, tak tie siete spustím...». V celej reakcii sa Peter predstavuje ako typ otvoreného človeka. Peter nie je pyšný na svoju profesionálnu skúsenosť a jeho otvorenosť mu umožnila nastúpiť do tejto akcie tak, ako to Ježiš od neho očakával: celkom sa spol'ahol na jeho slovo.

Peter už mal možnosť stretnúť sa s mocou Ježišovho slova: Lk 4,38–39 hovorí o Petrovej svokre, ktorú Ježiš uzdravil z horúčky tak, že „rozkázal

horúčke a tá ju opustila” (Lk 4,39). Petrova odpoveď „... na tvoje slovo” (Lk 5,5b) vyvoláva napr. odpoveď Márie pri zvestovaní, ktorá odpovedá podobne: „nech sa mi stane podl'a tvojho slova” (Lk 1,38). Tieto odpovede vyjadrujú, ako sa možno spol'ahnúť na Božie slovo (por. Lk 8,11.21; 11,28).

Božie slovo je výzvou, ktorá je dôvodom všetkých povolanych. Títo sa častokrát rozhodnú proti všetkým svojim doterajším skúsenostiam a celkom sa spoliehajú na toto povolávajúce Slovo, ktoré má moc liečiť chorých a presvedčiť zástupy.

Rybolov bol neobyčajne bohatý. Autor ho opísal vel'mi živo: až sa im sieťe trhali, naplnili obe lod'ky, skoro sa potápali, potrebovali pomocníkov...

– vv. 8–10a: Peter a jeho spoločníci prežívajú pri zázračnom rybolove Božiu blízkosť v rečiach a skutkoch Pána Ježiša. A v takejto situácii konštatujú svoju hriešnosť. Tejto časti sme dali názov «Peter tuší Ježišovo božstvo». Peter zatiaľ nevie, koho má pred sebou: či je to prorok, či Boh, či anjel... , preto ho neoslovuje priamo, ale poukazuje na jeho svätosť a na svoju hriešnosť: „Pane, odíď odo mňa, lebo som človek hriešny” (Lk 5,8). Petrova reakcia, rovnako ako aj ostatných, je vel'mi podobná reakciám mnohých oslovených a povolanych ľuďí SZ (por. Iz 6,5). Povolanie vždy prevyšuje človeka. Človek tu vždy viac dostáva, ako má dať. Je to chvíľa úžasu povolaneho nad ponúknutým obsahom a perspektívou, ktorá je pred ním...

– v. 10b: „Neboj sa!” — vel'mi časté slovo v takýchto situáciách. V SZ sa toto povzbudenie vyskytuje 102-krát (podl'a LXX). Toto povzbudenie počuli mnohí starozákonní vyvolenci, ako napr. Abrahám (Gn 15,1); Izák (Gn 26,24); Jakub (Gn 28,13 LXX); izraelský národ (Iz 43,1); v NZ napr. Mária (Lk 1,30); Jozef (Mt 1,20)... Toto biblické «neboj sa» naznačuje Božiu blízkosť. Takmer vždy pri zmienke o týchto slovách nasleduje uistenie «ja som s tebou» alebo podobné. Znamená to povzbudenie dotyčného osloveného človeka, aby mal odvahu nastúpiť do úzkej spolupráce s Bohom pri plnení poslania, ktoré ukladá oslovenému. Znamená to aj záruku jeho pomoci a sprievodu.

Ježiš nehovorí Petrovi rozkaz, ale dáva mu prísl'ub. „Budeš loviť ľuďí” — tu je jemný rozdiel od výrazu «rybár ľuďí» (por. Mk 1,17); Lukášov výraz obsahuje odtieň «nechat' nažive, zachrániť». Peter a jeho spoločníci budú takto zachraňovať všetkých, ktorí to budú potrebovať a všetko ostatné (doterajšie povolanie, rodina, doterajšie priateľ'ské záväzky, ba dokonca aj jeho vlastný život) bude musieť byť druhoradé. Ich poslanie nebude nejakou umeleckou hrou. Naopak, ich poslanie si bude vyžadovať

zrieknutie sa pohodlia, nič im nemôže byť l'ahostajné. L'udstvo je ohrozené vnútorne a apoštoli ho budú sprevádzať na ceste z ohrozenia k pravému životu.

– v. 11: „opustili všetko a šli za ním” — tento verš vyjadruje v sebe všetky podmienky plnenia poslania, ako boli vyjadrené vyššie. Lukáš tu použil gr. slovo *akoloutheo*, ktoré znamená, že Peter, Jakub a Ján začali chodiť za Ježišom, čiže nasledovať toho, ktorý prišiel „hl'adat' a zachrániť, čo sa stratilo” (Lk 19,10). Apoštoli budú pokračovať v tomto poslaní svojho Majstra.

Táto situácia je veľmi podobná tej, ktorá je opísaná v prípade povolávacieho videnia proroka Izaiáša (Iz 6). Raz už táto situácia bola spomenutá pri Petrovej reakcii, ktorá bola veľmi podobná aj Izaiášovej situácii (Iz 6,5). Dej v prorokovom videní sa rozvíja ďalej tak, že Izaiáš očistil jeden zo serafínov a Izaiáš potom počul hlas Pána s otázkou: „Koho mám poslať, kto nám pôjde?” Prorok odpovedal: „Hl'a, tu som, pošli mňa!” (Iz 6,8). Presne tak Peter a Zebedejovci svojím rozhodnutím opustiť lode a všetko ostatné ukázali ten istý postoj ako Izaiáš. Bola to ich odpoveď na úvodnú zmienku o zástupoch, ktoré túžili počuť Božie slovo...

Vertikálne členenie: teraz je potrebné prejsť znova všetky vyčlenené odstavce a vybrať z nich t'ážiskové slová. Je to jednoduché, lebo celé časti sme si už charakterizovali. Preto v jednotlivých odsekoch ako najhlavnejšie sa javia tieto slová:

vv. 1–3 zástupy a Božie slovo

vv. 4–7 moc Ježišovho slova

vv. 8–10a Peter žasne nad Ježišovým slovom

v. 10b Ježišovo „Neboj sa!”

v. 11 nasledovanie bez výhrady, lebo zástupy túžia počuť Slovo

B — *Meditatio* (rozjímanie)

Lk líči povolanie apoštolov ináč ako Mk a Mt. Kým Mk 1,16–20 a Mt 4,18–22 hovoria o povolaní apoštolov v rámci (do istej miery) chronologického opisu prvých krokov Pána Ježiša na začiatku verejnej činnosti, Lk 5,1–11 zasadzuje opis povolania apoštolov už do rámca činnosti Ježiša⁸. Celkový kontext Lukášovho evanjelia nám hovorí o Ježišovi, ako ustavične postupuje na svojej ceste a nikdy sa nevracia späť. Do Jeruzalema prichádza

⁸ Toto tvrdenie má trochu relatívnu platnosť, pretože opis povolania apoštolov sa v Lk-ev spomína aj — a najmä — v Lk 6,12–16. V Lk 5,1–11 ide skôr o okolnosti povolania Petra ako teologický model povolania ostatných apoštolov.

iba jediný raz na konci svojej verejnej činnosti a Lk opisuje jeho „ofenzívu“ smerom na Jeruzalem, kde sa má naplniť jeho poslanie. Odtiaľ sa potom Evanjelium bude šíriť po celom svete... až do Ríma. Tak nám hovoria Skutky apoštolov. Do tohto postupu Ježiša a „jeho vecí“ čiže Evanjelia je zasadená udalosť povolania Petra a jeho spoločníkov.

Peter a jeho spoločníci boli ľuďmi s veľmi priamym charakterom. Keď zbadali Ježiša, upriamili na neho svoju pozornosť. Boli to ľudia veľmi „existenciálni“, to znamená, že sa rozhodovali celou svojou bytosťou. Môžeme len žasnúť nad ich dôslednosťou. To, že boli schopní v momente sa rozhodnúť a zanechať všetko, svedčí o ich rozhodnosti, ale aj o odovzdanosti pravde. To môžeme dnes iba obdivovať a pýtať sa, ako je to možné.

Odpoveď nachádzam len v jednej veci: v tom, že sa nechali ovládnuť silou Ježišovho slova. Myslím, že posledným dôvodom Petrovho rozhodnutia nebolo množstvo rýb, ktoré chytili, ale moc Ježišovho slova. Tá jemu aj Zebedejovcom učarila tak, že sa rozhodli nasledovať ho. Peter a jeho spoločníci neboli založení komerčne, oni nevyhľadávali úlovok, ale boli zachytení Ježišovým slovom. Evanjelista Lk to naznačuje v prvom odseku, keď hovorí o zástupoch, ktoré chceli počuť Božie slovo. Sväté písmo túto moc slova spomína na viacerých miestach: Mt 7,28-29; Lk 4,32; Mk 1,22; Jn 6,66-71. Väčšia bola blaženosť Panny Márie z toho, že počúvala Božie slovo a zachovávala ho, ako z toho, že porodila Ježiša Krista (Lk 11,27-28).

Tak to bolo aj s ostatnými apoštolmi a rovnako aj napr. so starozákonnými prorokmi a inými svätými ľuďmi, ktorí skúsili moc Ježišovho slova. Ono im bolo ako hnací motor, v sile ktorého pokračovali stále ďalej, mali odvahu postaviť sa aj pred kráľov a ne jeden z nich položil aj svoj život. To všetko bolo pre moc slova. Toto slovo malo takú moc, že pôsobilo ako osoba. Vskutku, Ján dal Ježišovi výstižné meno: «Slovo» (Jn 1,1).

Tak je to aj s dnešnými apoštolmi, ktorí vykročili za Ježišom. Idú za ním práve pre túto moc slova. Boli to mnohí v dejinách Cirkvi až doteraz: apoštolí, cirkevní otcovia, misionári, mnísi, mučeníci, reholníci, ... Boží sluha biskup Ján Vojtaššák, Matka Tereza... mnohí dnešní reholníci, reholnice, bohoslovci a nakoniec všetci tí, ktorí denne otvárajú Sväté písmo a počúvajú Boží hlas v ňom...

C — *Contemplatio* (kontemplácia)

V tomto bode sa naša myseľ pozvoľna dostane k úvahe o živom Ježišovi Kristovi, dnes oslovujúcom človeka, ktorý číta jeho slovo. Ono má aj dnes tú istú moc a čaro. Aj dnes oslovuje svojich, ktorí sú toho hodní.

Kardinál Martini o kontemplácii napísal, že je to «vnútorná, tichá radosť z Ježiša Krista — Vít'aza nad smrťou, ktorý hlása Otca a je najvyšším sprostredkovateľom spásy, darcom milosti a radosti z Evanjelia». Toto môžeme skúsiť len pri osobnom a sústredenom čítaní a rozjímaní Svätého písma.

Zamyslenie:

- rozlišujem v hluku mnohých hlasov volanie Zmŕtvychvstalého, ktoré smeruje ku mne?
- ako nasledujem Ježiša v jeho konkrétnych požiadavkách voči životu, Bohu a blížnym?
- viem si priznať neúspech?
- je pohnútkou mojich aktivít snaha prispieť k šíreniu Božieho kráľovstva?

Kontempláciou v našom prípade povolania môže byť tichá radosť v stretnutí sa so živým Ježišom Kristom, ktorý si nás vybral, aby sme ho nasledovali. Ničím si to nikto z nás nezaslúžil. Je to len a len jeho láska ku každému z nás osobne. Je to jeho dar. Lebo ísť životom s vierou znamená oveľa viac, ako ísť bez nej. Okrem toho, Ježiš nám chce darovať blaženú večnosť a túto hodnotu nevyváži nič na svete. Hl'a, tu som, Pane...

Do svojho rozjímania môžeme zaradiť chvíľky modlitby, alebo si vypomôcť komentármi od iných autorov, alebo si položiť aj nejaké konkrétne otázky (napr. pozri vyššie). Na konci rozjímania je dobré záverečnú myšlienku si zapísať, alebo si urobiť nejaké predsavzatie. Hlavné je však čítať Sväté písmo v úprimnom „existenciálnom“ naladení na to, čím nás Pán osloví.

Záver: Kardinál Martini hovorí o dôležitosti intenzívneho zaoberania sa Svätým písmom: „So západným svetom sme aj my v jednom takmer ateistickom kontexte spoločnosti, v ktorej sa vlastne svedomiu už nič neodporúča z atmosféry viery. Vnútorné vyschnutie hrozí všetkým a je tu riziko udusení kresťanského svedomia, ktoré nedokáže vyjadriť vo svojej každodennej skúsenosti chuť živého Boha... Nemyslím, že by bolo možné prejsť bez škody naprieč duchovnou púšťou moderného európskeho sveta, ak sa viera nesýti osobným kontaktom so Slovom Božím. Dnes je potrebná osobná biblická meditácia a Božia Prozreteľnosť dáva všetkým kresťanom možnosť čerpať priamo z Písma a II. vatikánsky koncil pobáda práve k takémuto kontaktu, ktorý ak je dobre naučený a pochopený, nielenže neoddeluje od

spoločenstva Cirkvi, ale vzbudzuje v ňom životné energie, ktoré napomáhajú celému telu Cirkvi”⁹

Lectio divina. Praktická práca nad textom Lk 5,1–11

STRESZCZENIE

Autor postavil si za cieľ zaprezentovať metódu *lectio divina* a jej praktické použitie v práci nad fragmentom Lk 5,1–11. Používa sa metóda *lectio divina* podľa schému kardinála Carloho Marii Martiniego (*lectio — meditatio — contemplatio*), pričom prvou časťou (*lectio*) sa zaoberá podrobnejšie na základe vlastných myšlienok a skúseností získaných v katechézach biblických, ktoré vedol v diecéze Spiš v severnej Slovensku. Podľa autora *lectio* možno rozdeliť na tri etapy: 1) viackrát prečítanie fragmentu a preštudovanie komentára; 2) zistenie odkazov horizontálnych fragmentu; 3) vyhľadanie odkazov vertikálnych. V tomto spôsobe sa objaví hlavná myšlienka, ktorá sa stáva predmetom meditácie a kontemplácie.

⁹ Citácia kardinála Martiniego je prevzatá z jeho prednášky „*Come un bambino in braccio a sua madre*” prednesenej pri oslave 80-tych narodenín don Giuseppe Dossettiho v roku 1993. Neopublikované.